

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

27 травня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1110/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого - Патрюка М.В.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Макарчука М.А., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Щотки С.О.,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного суду Запорізької області Спас Ольги Владленівни за зверненням Войтовича Євгена Михайловича,

встановила:

У грудні 2014 року до Комісії надійшло звернення гр. Войтовича Є.М. щодо дій судді апеляційного суду Запорізької області Спас О.В., які можуть мати наслідком притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з підстав, передбачених частиною першою статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (у редакції від 07 липня 2010 року), а саме: істотні порушення норм процесуального права при здійсненні правосуддя, пов'язані, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом, порушення вимог щодо розподілу та реєстрацій справ у суді, правил підсудності чи підвідомчості, необґрунтоване вжиття заходів забезпечення позову.

Заявник зазначає, що 26 листопада 2014 року в ході встановлення осіб, які з'явилися для участі в судовому засіданні, суддею одноособово без обговорення з учасниками судового розгляду, без обговорення з членами колегії суддів, без видалення в нарадчу кімнату відмовлено у допуску до участі у розгляді апеляційної скарги адвоката як представника позивача на рішення Заводського районного суду міста Запоріжжя від 02 вересня 2014 року.

Адвокатом надано посвідчення адвоката з метою посвідчення особи, а не паспорт громадянина України, як того вимагала суддя.

Вказаними діями суддею порушено вимоги частини четвертої статті 42, частини третьої статті 163, частини першої статті 304 ЦПК України, статті 12 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також роз'яснення пункту 21 постанови Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції».

Посилаючись на вказані обставини, заявник просить провести перевірку та вжити заходів дисциплінарного впливу стосовно судді.

Відповідно до статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненні даних.

Згідно з частиною восьмою розділу II Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» заяви і скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Розглянувши висновок члена Комісії та зібрані в процесі перевірки матеріали, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритті дисциплінарної справи необхідно відмовити з таких підстав.

Із письмових пояснень судді вбачається, що 26 листопада 2016 року під час розгляду апеляційної скарги на рішення Заводського районного суду міста Запоріжжя від 02 вересня 2014 року у справі за позовною заявою ОСОБА_1 до ОСОБА_2, ОСОБА_3 про встановлення порядку користування житловим приміщенням, стягнення компенсації та за зустрічним позовом ОСОБА_2, ОСОБА_3 до ОСОБА_4 про встановлення порядку користування житловим приміщенням, відповідно до частини третьої статті 163, частини першої статті 304 ЦПК України суддею встановлено осіб, які з'явилися для участі в судовому засіданні.

Суддею було виявлено що представником ОСОБА_4 не надано паспорта або іншого передбаченого законом документа, за яким суд мав встановити його особу.

Представником ОСОБА_4 - Войтовичем Є.М., пояснено, що він має посвідчення адвоката та вважає цього достатнім. Він має паспорт громадянина України однак брати його в судові засідання не вважає доцільним.

Суддею роз'яснено Войтовичу Є.М., що суд має встановити особу представника за паспортом, оскільки має з'ясувати не лише ПІБ представника, а і його дату народження та місце проживання.

Відповідно до пункту 21 постанови Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції», встановлюючи особи учасників процесу, які з'явилися в судовому засіданні, суду на підставі даних паспорта, службового посвідчення чи іншого документа, що посвідчує особу, належить з'ясувати їх ПІБ, дату народження, рід заняття та місце проживання.

Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» встановлено, що саме паспорт є документом, що посвідчує особу громадянина.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 13 зазначеного Закону документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України є:

- а) паспорт громадянина України;
- б) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- в) дипломатичний паспорт України;
- г) службовий паспорт України;
- г) посвідчення особи моряка;
- д) посвідчення члена екіпажу;
- е) посвідчення особи на повернення в Україну;
- є) тимчасове посвідчення громадянина України;
- 2) документи, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус:

- а) посвідчення водія;
- б) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- в) посвідка на постійне проживання;
- г) посвідка на тимчасове проживання;
- г) картка мігранта;
- д) посвідчення біженця;
- е) проїзний документ біженця.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» особі, яка склала присягу адвоката України, радою адвокатів регіону у день складення присяги безоплатно видаються свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката України. Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката України не обмежуються віком особи та є безстроковими. Зразки свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката України затверджуються Радою адвокатів України.

З наведеного вбачається, що стаття 12 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не містить положення, що посвідчення адвоката є документом, який посвідчує особу та замінює паспорт громадянина України при посвідченні його особи.

Згідно з частиною четвертою статті 42 ЦПК України повноваження адвоката як представника можуть також посвідчуватись ордером, дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або договором. До ордера обов'язково додається витяг із договору, у якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих процесуальних дій. Витяг засвідчується підписом сторін договору.

Ураховуючи те, що особу адвоката Войтовича Є.М. не було встановлено належним чином, головуючим суддею на було підстав допускати зазначену особу до участі у справі.

Нормами ЦПК України не передбачено видалення колегії суду до нарадчої кімнати та постановлення ухвал з питання встановлення осіб, які з'явилися для участі в судовому засіданні та їх допуску до участі в судовому засіданні.

Згідно зі статтями 160 та 163 ЦПК України головуючий керує ходом судового засідання, забезпечує додержання послідовності і порядку вчинення процесуальних дій, здійснення учасниками цивільного процесу їх процесуальних прав і виконання ними обов'язків, спрямовує судовий розгляд на забезпечення повного, всебічного та об'єктивного з'ясування обставин справи, усуваючи із судового розгляду все, що не має істотного значення для вирішення справи, у тому числі встановлює особи тих, хто з'явився, а також перевіряє повноваження представників.

Звукозаписом судового засідання підтверджується, що адвокат Войтович Є.М. не мав заперечень щодо дій головуючого.

В разі висловлення ним заперечень проти дій головуючого у порядку частини третьої статті 160 ЦПК України їх було б занесено до журналу судового засідання, а про їх прийняття чи відхилення судом постановлено відповідну ухвалу.

Водночас позивач ОСОБА_4, представником якого мав бути Войтович Є.М., не заявляв клопотання про потребу в юридичній допомозі адвоката, не просив про відкладення з цього приводу судового засідання, а також не висловив заперечень проти дій головуючого.

Згідно зі статтею 5 ЦПК України суд зобов'язаний поважати честь і гідність усіх учасників цивільного процесу і здійснювати правосуддя на засадах їх рівності перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану,

місця проживання, мовних та інших ознак.

Таким чином, допуск до участі у справі адвоката Войтовича Є.М. без надання належних документів, що посвідчують його особу та не містять інших даних, встановити які має суд, було б порушенням принципу рівності сторін та наданням незаконної переваги одному з учасників справи, що є протизаконним.

Згідно з частиною третьою статті 27 ЦПК України особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно здійснювати свої процесуальні права і виконувати процесуальні обов'язки.

Адвокату Войтовичу Є.М. роз'яснювалось про необхідність пред'явити до суду належний документ, який посвідчує особу та відповідає пункту 1 частини першої статті 13 Закону «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (паспорт громадянина України).

Однак адвокатом не виявлено позитивного реагування та підтверджуючих особу документів надано не було.

Таким чином, дії головуючого у судовому засіданні було скеровано на дотримання вимог норм матеріального і процесуального права при здійсненні правосуддя та ненаданням переваги жодній зі сторін судового процесу.

Підстави дисциплінарної відповідальності судді визначено статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Оскільки в діях судді Спас О.В. не вбачається ознак дисциплінарного проступку, передбаченого статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», підстави для відкриття дисциплінарної справи стосовно неї відсутні.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (у редакції від 07 липня 2010 року), Комісія

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного суду Запорізької області Спас Ольги Владленівни за зверненням Войтовича Євгена Михайловича.

Головуючий

М.В. Патрюк

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

М.А. Макарчук

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

С.О. Щотка